

Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača: Haški sud je utvrdio legitimitet Hrvatskog Domovinskog rata i Operacije Oluja.

Tužitelj protiv Ante Gotovine i Mladena Markača: Haški sud je utvrdio legitimitet Hrvatskog Domovinskog rata i Operacije Oluje.

Nakon više od 20 godina rada, Haški sud uskoro će zatvariti svoja vrata. Kakav je rezultat postigao Haški tribunal?

Kakva je povijesna baština Haškog suda za Hrvatsku i njezine građane?

Uloga ICTY

a. Članak 1. Statuta Međunarodnog Kaznenog Suda za bivšu Jugoslaviju govori da je Sud osnovan radi "kaznenog progona osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriju bivše Jugoslavije od 1991." Članak 1. Statuta Međunarodnog suda definira da je primarna uloga Tribunala uspostaviti osobnu kaznenu odgovornost optuženih koji stoje pred sudom.

B. No, Međunarodni tribunal ima i drugu ulogu. U Statutu Haškog suda navodi se slijedeće: "Činjenice utvrđene pred Sudom predstavljaju dio povijesnih zapisa o tome što se dogodilo u vrijeme ratova na Balkanu, i kao takav igraju ključnu ulogu u rješavanju prošlosti, jedan od ključnih izazova za društva koja izlaze iz ratnih sukoba."

Prema Vesni Teršelić iz udruge Documenta, Tribunalova "glavna prednost je u tome što će pomoći u uspostavi istine i dati povijesni zapis." [Adam M. Smith: Nakon genocida, Dovođenje vruga pravde, stranica 169].

4. Upravo je to predmet mog predavanja.

Kakav je povijesni zapis ostavio ovaj Tribunal što se tiče Hrvatskog Domovinskog rata i Operacije Oluja? Puno se pričalo u Hrvatskoj i izvan nje o Domovinskom ratu, ali što je Haški sud utvrdio nakon 17 godina istrage i četeri i pol godina sudskog procesa?

Krenimo od početka....

II. Operacija Oluja i Domovinski rat

1. Povjesnopravni karakter rata u Hrvatskoj je predmet spora više od 20 godina. Tijekom rata, Hrvati su definirali rat kao agresiju, u kojem je Srbija bila agresor, a Hrvatska žrtva. Hrvatska je tvrdila da je cilj Srbije bio pripojiti dijelove Hrvatske i Bosne i Hercegovine s ciljem stvaranje jedinstvene srpske

države, koristeći etničko čišćenje nesrpskog stanovništva sa okupiranih područja kao sredstvo za ostvarivanje Velike Srbije.

2. S druge strane, Srbija klasificira rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini kao unutarnje građanske ratove. Prije međunarodnog priznanja Hrvatske tvrdili su da se radilo o jugoslavenskom građanskom ratu, a poslje međunarodnog priznanja Hrvatske, kao građanski rat unutar Hrvatske, između Hrvata i krajinskih Srba. Srbi su tvrdili da se brane od neo-fašističke vladavine Franje Tuđmana, koji je kao navodni nasljednik Ante Pavelića, imao dugogodišnju želju eliminirati srpsko stanovništvo iz Hrvatske kako bi stvorio etnički čistu Hrvatsku, ili smanjiti broj Srba u Hrvatskoj na barem 3%.

OPERACIJA OLUJA — Ako je Domovinski rat dugo vremena bio predmet spora, onda je Operacija Oluja bila najsporniji dio, po nekima „spornog“ Domovinskog rata.

3. Hrvatska slavi Operaciju Oluja kao legitimnu vojnu operaciju čiji je cilj bio vraćanje ustavnopravnog poretka na, do Oluje, okupiranom hrvatskom teritoriju. S druge strane, Srbi Operaciju Oluja vide kao genocid nad srpskim stanovništvom, odnosno kao akciju osmišljenu s ciljem istjerivanja srpskog stanovništva iz Hrvatske.

4. Mišljenja u međunarodnoj zajednici također su bila podijeljena.

A. Michael Portillo: dan nakon Oluje tvrdi da se radi o etničkom čišćenju.

B. Carl Bildt, tada mirovni posrednik Europske Unije za bivšu Jugoslaviju, već prvog dana Oluje tvrdio je da se radilo o ratnom zločinu i da Predsjednik Tuđman mora završiti u Haagu, tada je (da li proročanski) najavio : „To će baciti tamnu sjenu nad Hrvatskom za dugo vrijeme koje dolazi“. Da podsjetim, ta tamna sjena nad Hrvatskom trajala je sve do 16.11.2012.

C. veleposlanik Peter Galbraith

PODIJELJENJA MIŠLJENJA U HRVATSKOJ O OPERACIJI OLUJA

Neki su i u Hrvatskoj tvrdili da je Oluja za cilj imala etničko čišćenje Srba iz Hrvatske. Na primjer:

3. Govor predsjednika Mesića 2. Studenog 2000. U Švicarskoj:

„Druga je tamna mrlja na režimu Franje Tuđmana odnos prema Srbima u Hrvatskoj. Iako je istina da su oni, izmanipulirani od Slobodana Miloševića i uz pomoć Jugoslavenske armije koja se raspadala i pretvarala u srpsku armiju, počeli otvorenu pobunu protiv Hrvatske, istina je i to da je Tuđman povukao mnoge poteze koji su naprosto morali antagonizirati Srbe u Hrvatskoj, a da je rat iskoristio za to da smanji njihov broj u skladu sa svojim zamislima da u Hrvatskoj ne treba biti više od 3% Srba u ukupnom korpusu stanovnika“.

5. Hrvatski helsinški odbor

- A. Preko 20.000 spaljenih kuća
- B. Preko 600 ljudi ubijeno.

6. U filmu „Oluja Nad Krajinom“ se tvrdilo da je Hrvatska vlada dopustila zločine kako bi se spriječio povratak Srba.

Bilo je i onih u Hrvatskoj koji su tvrdili da su to lažne optužbe, te da je na dijelu specijalni rat s ciljem kriminaliziranja Domovinskog rata. Najistaknutiji u obrani Domovinskog rata bili su dvanaest generala koji su poslali otvoreno pismo hrvatskoj javnosti u rujnu 2000 u kojem su napisali sljedeće:

S ogorčenjem konstatiramo da dobar dio medija i političara o Domovinskom ratu govori još samo i jedino kao o nečemu negativnom, problematičnom pa i sramotnom, premda je Domovinski rat temelj na kojem su izrasle hrvatska sloboda, suverenost i neovisnost. Držimo nedopustivim i nečasnim da se o braniteljima i invalidima Domovinskoga rata govori samo kroz šačicu onih koji su se stvarno ogriješili o njegovu čistoću ili o pozitivne zakone, a istodobno prešućuje sve ono pozitivno i veličanstveno u čemu je sudjelovala golema većina najboljih hrvatskih sinova. Jer to u konačnici, htio to netko priznati ili ne, vodi kriminalizaciji same volje hrvatskog naroda da se brani i obrani od velikosrpske agresije i okupacije.

Napokon, treba li danas ikoga uvjeravati da svi oni, a tu ubrajamo i sebe, koji su po cijenu vlastita života branili i obranili hrvatsku slobodu, nisu to činili zbog nekih prizemnih interesa ili povlastica, nego iz najviših ideala jer na bojišnici su jedine povlastice bile smrt i neizvjesnost!?

Posebno ističemo, i ovom prigodom naglašavamo, da nismo protiv sankcioniranja pojedinačnih zločina ili kriminalnih djela. Svatko tko se zaista ogriješio o čistoću Domovinskog rata, ili je počinio kakvo nečasno i kriminalno djelo treba odgovarati, ali na način koji priliči pravnoj i demokratskoj državi. Policijske akcije, kojih smo nedavno bili svjedoci, međutim, više nalikuju na obračun s terorističkim grupacijama ili mafijaškim skupinama, negoli odgovoru pravne i demokratske države, sukladnom našim stvarnim prilikama te dostojanstvu hrvatskih branitelja i časnika Hrvatske vojske.

Pismo su potpisali, među ostalima, generali Janko Bobetko, Ante Gotovina, Ivan Čermak, Damir Krstičevića, Mirko Norac i drugi. Svi aktivni časnici koji su potpisali pismo umirovio je predsjednik Mesića odmah nakon objave.

III. MKSJ Optužnice: NAKON OVE RASPRAVE IZVAN HRVATSKE, A POGOTOVO UNUTAR NJE KONAČNO SE 2001. UKLJUČILO HAŠKO TUŽITELJSTVO.

7. U lipnju 2001 Tužiteljstvo u Haagu podiže svoju prvu optužnicu za Operaciju Oluja, u kojoj se tvrdilo da su Srbi iz Krajine progonjeni i deportirani. Zanimljivo, da u toj prvoj optužnici nije postojala teorija prema kojoj su krajinski Srbi bili prisiljeni napustiti Hrvatsku zbog nezakonitog topničkog napada. Umjesto toga, Tužiteljstvo u optužnici je tvrdilo slijedeće:

19. Između 4. kolovoza 1995. i 15. studenog 1995., hrvatske snage su palile i na drugi način bezobzirno uništavale sela, kuće, gospodarske zgrade, staje i stoku krajinskih Srba, kako onih koji su pobjegli, tako i onih koji su ostali.

Deportacija/prisilno raseljavanje

20. Između 4. kolovoza 1995. i 15. studenog 1995., oni koji su ostali u svojim kućama ili se onamo vratili u tjednima nakon ofenzive bili su na kraju prisiljeni napustiti to područje zbog kontinuiranog ubijanja, paleža, pljačke, šikaniranja, terora i fizičke prijetnje osobama i imovini od strane hrvatskih snaga. Kumulativni učinak tih protupravnih radnji bila je deportacija i/ili raseljavanje krajinskih Srba širokih razmjera u Bosnu i Hercegovinu i Srbiju. Procjenjuje se da je riječ o 150.000 - 200.000 ljudi.

Dakle, teza Tužiteljstva je bila da su Srbi iz tzv. Krajine protjerani zbog kaznenih djela počinjenih nakon Oluje, a ne zbog djelovanja hrvatskog topništva.

Prva izmijenjena Optužnica u ovom slučaju je potvrđena 2004. godine. U njoj se prvi put pojavila teza da je operacija Oluja bila ustvari udruženi zločinački poduhvat.

No, Tužiteljstvo niti u ovoj optužnici nije tvrdilo da su izvršeni protupravni topnički napadi, i da su zbog takvih napada krajinski Srbi bili prisiljeni napustiti Hrvatsku. Čak se i riječ "topništvo" ne pojavljuje u novoj izmijenjenoj Optužnici iz 2004. godine. Tužiteljstvo je tek u izmijenjenoj Optužnici u četvrtoj godini predmeta Gotovina i dr. ustvrdilo da je nešto sasvim drugo protjeralo srpsko stanovništvo (stavci 23-24, 36-37):

Između 4. kolovoza 1995. i 15. studenog 1995, hrvatske su snage izvršile djela nasilja i zastrašivanja nad krajinskim Srbima, uključujući pljačkanje i uništavanje njihove imovine, prisiljavajući ih na taj način na bijeg iz južnog dijela regije Krajina.

Cilj tih djela bio je odvratiti ili spriječiti one koji su, **predviđajući oružani sukob, napustili to područje neposredno prije ili tijekom operacije "Oluja"**, da se vrate u svoje domove. Posljedica takvih djela nasilja i zastrašivanja bila je deportacija i/ili raseljavanje desetaka tisuća krajinskih Srba u Bosnu i Hercegovinu i Srbiju.

Dakle, u prvih pet godina, u slučaju Gotovina i dr., i u prve 2 optužnice, čak i Tužiteljstvo nije tvrdilo da su krajinski Srbi bili deportirani zbog topničke vatre. Doista, niti jedan civil iz Krajine nikada nije identificiran, koji je tvrdio da je napustio Hrvatsku zbog straha od topničke vatre.

8. No, to nije spriječilo Tužiteljstvo da izmisli još jednu teoriju zavjere o razlozima odlaska krajinskih Srba iz Hrvatske. Nakon uhićenja generala Gotovine, Tužiteljstvo je 2006.godine podiglo treću Optužnicu. U toj trećoj Optužnici Tužiteljstvo je tvrdilo da je cijeli hrvatski državni vrh bio udružen u zločinačkom poduhvatu, te da je taj zločinački poduhvat imao tri ključna elementa:

I. TOPNIŠTVO: Prvi put je Tužiteljstvo objavilo tezu da je hrvatsko vodstvo zapravo fizički protjeralo srpsko stanovništvo tzv. Krajine na način protuzakonitog korištenja topničke vatre;

ii. ZLOČINI: drugi element je da je Hrvatsko vodstvo, uključujući i generala Gotovinu, odlučilo dopustiti masova kaznena dijela na oslobođenom prostoru nakon operacije Oluja, s ciljem da preostali Srbi budu ubijeni, napuštene srpske kuće spaljene, a njihova imovina opljačkana, kako bi se osiguralo da se Srbi nikada više ne vrate u Hrvatsku. Navedeno je da je više od 22.000 kuća, ili 78% od ukupnog broja kuća u Sektoru Jug, spaljeno nakon operacije Oluja;

iii. DISKRIMINATORNI ZAKONI: TREĆI ELEMENT ZLOČINAČKOG PODUHVATA JE TEZA DA SU diskriminatorni zakoni uvedeni kako bi se vlasništvo nad imovinom oduzelo od građana srpske nacionalisti, s ciljem da se ta imovina preda Hrvatima koji bi došli iz BiH i iz iseljništva. Tako bi hrvatsko vodstvo "koloniziralo" taj oslobođeni prostor Hrvatima i time zabetoniralo etničko čišćenje tzv. Krajine.

9. To su ta tri temeljna elementa navodnog udruženog zločinačkog poduhvata koja su, nakon konačne haške presude, trebale definirati karakter Oluje i cijelog Domovinskog rata. Predmet GOTOVINA tako je trebao dati odgovore na slijedeća pitanja, koja bi onda ostala zapisana u povijesti i definirali povijesnopравни karakter Domovinskog rata:

Prvo pitanje:

1. Jesu li Srbi deportirani iz Hrvatske?
2. Jesu li hrvatske vlasti namjerno dopustile zločine poput ubojstva, pljačke i palež, kako bi uskratili Srbima mogućnost da se vrate u Hrvatsku?
3. Je li više od 20.000 kuća spaljeno nakon Oluje u južnom dijelu oslobođenih prostora?
4. Jesu li hrvatske snage ubile više od 600 Srba tijekom i nakon operacije Oluje?
5. Jesu li hrvatske pravosudne vlasti i policija sprovele politiku ne-istraživanje zločina?
6. Jesu li uvedeni protuzakoniti diskriminirajući stambeni zakoni?
7. Konačno, je li postojao Udruženi zločinački pothvat u Hrvatskoj?

KAKO JE HAŠKI TRIBUNAL ODGOVORIO NA SVA OVA PITANJA?

IV. Prvostupanjsko vijeće, presuda i odgovori:

10. JESU LI SRBI DEPORTIRANI IZ HRVATSKE?

: Prvo moramo ispraviti neke zabune o presudi prvostupanjskog vijeća, u kojem je general Gotovina osuđen na 24 godine zatvora. Vijeće je zaključilo da su krajinski Srbi bili deportirani SAMO iz 4 grada: Knina, Benkovca, Obrovca i Gračaca. Dakle samo iz ta četiri mjesta.

Za sva druga mjesta u tzv. Krajini, prvostupanjsko vijeće je zaključilo da su srpski civili napustili hrvatsku zbog razloga kojih nisu bili povezani sa nezakonitim postupanjem hrvatskih vlasti. Ti zakoniti razlozi odlaska bili su:

- Dužnosnici “republike srpske krajine” pozvali su stanovnike da napuste područja (Prvostupanjska presuda, paragraf 1762);
- Strah od nasilja obično povezano s oružanim sukobom (Prvostupanjska presuda, paragraf 1762);
- Opći strah od hrvatskih snaga i nepovjerenje u hrvatske vlasti (Prvostupanjska presuda, paragraf 1762); i
- Činjenica da su ostali Srbi odlazili prouzročilo je efekt da su neki civili odlučili otići sa njima (Prvostupanjska presuda, stavci 1754, 1762).

HAŠKI SUD JE DAKLE, ČAK I U PRVOSTUPANJSKOJ PRESUDI UTVRDIO DA JE OGOROMNA VEĆINA SRPSKOG STANOVNIŠTVA TZV. KRAJINE NAPUSTILO HRVATSKU IZ SVOJIH RAZLOGA, A DA HRVATSKA VLAST NIJE ZA TO BILA ODGOVORNA. JEDINO SU TA ČETIRI GRADA ZA PRVOSTUPANSKO VIJEĆE BILA SPORNA.

11. JESU LI HRVATSKE VLASTI DOPUSTILE zločine: Prvostupansko vijeće je izričito odbacilo tvrdnje da je hrvatska vlast namjerno dopustila zločine poput paljenja, pljačke i ubojstva, kako bi se spriječilo Srbima mogućnost povratka:

2321. Raspravno vijeće zaključilo je da zajednički cilj tzv. Zločinačkog pothvata nije predstavljao ni uključivao činjenje kaznenih djela progona (nestanak osoba, bezobzirno razaranje, pljačkanje, ubojstvo, nehumana djela, okrutno postupanje i protupravno zatočivanje), uništavanja imovine, pljačkanja, ubojstva, nehumanih djela i okrutnog postupanja.

Što više, Sudsko vijeće nije samo utvrdilo da hrvatska vlast nije dopustila takve zločine, nego je također utvrdilo da se hrvatsko vodstvo aktivno protivilo vršenju takvih kaznenih djela:

2313. Međutim, dokazi, posebno izjave date na sastancima i pred javnošću, ne ukazuju na to da su članovi hrvatskog političkog i vojnog vodstva imali namjeru da imovina čiji su vlasnici ili stanari bili Srbi iz Krajine bude uništena ili opljačkana. Nadalje, ti dokazi ne ukazuju ni na to da su članovi čelništva inicirali ili podržavali ta djela. Naime, u dokazima se mogu naći primjeri više sastanaka i izjava (vidi primjerice D409, P470 i D1451) koji ukazuju na to da čelništvo, uključujući Tuđmana, nije odobravalo uništavanje imovine. Na osnovi rečenoga, Raspravno vijeće ne zaključuje da je cilj udruženog zločinačkog pothvata uključivao uništavanje i pljačkanje imovine.

13. Je li 20.000 kuća spaljeno u Sektoru Jug? Ova tvrdnja je temeljito diskreditirana na suđenju. Ova teza, koja se stalno ponavljala u posljednjih 15 godina, temelji se na pogrešnim tvrdnjama u izvješću HHO-a o Oluji od 1999. godine, u kojem je HHO tvrdio kako je kanadski generala Alain Forand, zapovjednik UN-ovih snaga u Kninu, izjavio da su 22.000 kuća spaljene u Sektoru Jug. Stvarnost je da je Forand izjavio kako je ukupno bilo pregledano 22.000 kuća u sektoru Jug, a ne da je toliko spaljeno. Istina o broju spaljenih kuća na oslobođenom prostoru vjerojatno je bliža brojki iz izvješća glavnog tajnika UN-a u prosincu 1995: oko 5000 kuća i staja u sektorima Sjever i Jug spaljena su nakon Oluje. (primjer Koreneice i Rodaljica?)

14. Jesu li hrvatske snage ubile 600 civila tijekom i nakon operacije Oluja? Ovo je također uobičajena tvrdnja koja se stalno ponavlja u medijima. Međutim, Tužiteljstvo je tvrdilo da je oko 320 civila ubijeno u Sektoru Jug, a ne 600. Od tih 320, Raspravno vijeće zaključilo je da ih je 44 ubijeno od strane pripadnika hrvatskih oružanih snaga. Broj srpskih civila koji su ubijeni od strane hrvatskih snaga je bliži 44 nego 600.

15. Jesu li hrvatske pravosudne vlasti i policija provodile politiku ne-istraživanja zločina? Sudsko vijeće odbilo je ovu optužbu, koja se stalno ponavlja u javnosti pa i danas nakon žalbene presude. U stavku 2203. svoje presude, Prvostupansko vijeće zaključilo je slijedeće:

Razmotreni dokazi ukazuju na to da se jesu činili izvjesni naponi u smislu istraga, ali s relativno malo rezultata. Osim toga, dokazi sadrže pokazatelje da su, na političkoj razini, ta nastojanja, barem djelomice više bila motivirana brigom Hrvatske za svoj međunarodni ugled nego iskrenom brigom za žrtve. Imajući u vidu svjedočenje vještaka Albistona, Raspravno vijeće smatra da se nedostatna reakcija hrvatske policije i pravosuđa u izvjesnoj mjeri može objasniti gore spomenutim problemima s kojima su se suočavali, te potrebom, u kolovozu i rujnu 1995., da se bave drugim zadaćama. Stoga Raspravno vijeće konstatira da, iako dokazi ukazuju na incidente namjernog ometanja izvjesnih istraga, nije moguće nepobitno utvrditi da su hrvatske vlasti usvojile politiku ne vođenja istraga u vezi sa zločinima počinjenim tijekom i poslije operacije Oluja protiv Srba iz Krajine na području na koje se odnosi Optužnica.

To su glavni zaključci Prvostupanskog vijeća. Kao što svi znamo, neki dijelovi te presude ostali su sporni pošto je general Gotovina osuđen na 24 godine zatvora (a General Markač na 18) zbog zaključka prvostupanskog vijeća da je general Gotovina izvršio protupravni topnički napad na gradove Knin, Benkovac, Obrovac i Gracac.

Zato smo morali pričekati konačni sud Žalbenog vijeća oko onoga što je ostalo sporno u prvostupanskoj presudi, a taj konačni sud stigao je 16.11.2012.godine.

V. presude Žalbenog vijeća

16. Zajednički zločinački pothvat: Nije bilo udruženog zločinačkog poduhvata na hrvatskoj strani. Žalbeno vijeće poništilo je odluku prvostupanskog vijeća po tom pitanju, zaključivši da krajinski Srbi nisu deportirani iz Knina, Benkovca, Obrovca i Gračaca, a time i krajinski Srbi nisu bili deportirani od strane hrvatskih vlasti, niti je postojao Zajednički zločinački pothvat koji bi uključivao hrvatsko vodstvo, posebno

Franju Tuđmana, Gojka Šuška, Zvonimira Červenka, Antu Gotovinu, Juru Radića i Mladena Markača.

Što više, nakon žalbene presude, može se zaključiti da hrvatsko vodstvo nije donosilo diskriminatorne stambene zakone (najprije Vladina Uredbaa potom i [Zakon o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom \(NN 073/1995\)](#) poslje Oluje. Naime, prvostupanjsko vijeće je utvrdilo da su ti stambeni zakon kršili međunarodno pravo pošto su uvedeni nakon što su Srbi iz Knina, Benkovca, Obrovca i Gračaca protjerani iz Hrvatske. Međutim, pošto je Žalbeno vijeće poništilo zaključak da su Srbi protjerani, odnosno deportirani, onda se mora poništiti i zaključak da su stambeni zakoni poslje Oluje bili u suprotnosti sa međunarodnim humanitarnim pravom.

VI. Da sumiramo

17. ICTY je zaključio slijedeće:

1. Nije bilo UZP-a na hrvatskoj strani. Doista, nijedan Hrvat iz Hrvatske nikada nije bio osuđen od strane MKSJ;
2. Krajinski Srbi nisu deportirani iz Hrvatske od strane hrvatskih vlasti, već su napustili Hrvatsku iz drugih razloga nevezanih za nezakonito ponašanje od strane Hrvatskih dužnosnika;
3. Hrvatske vlasti, ne samo da, nisu dopustili zločine protiv Srba i srpske imovine, nego je hrvatsko vodstvo, uključujući predsjednika Tuđmana bili aktivno protiv tih zločina;
4. Potvrđeno je 20.000 kuća nisu spaljene nakon Oluje. Broj je vjerojatno bliže 5000 i to u oba sektora, Sjever i Jug;
5. Presudom je utvrđeno da je ukupno 44 civila ubijeno od strane hrvatskih snaga, a ne 320 kako je tvrdilo Tužiteljstvo, a nije ni 600 kao što je tvrdio HHO, a pogotovo ne 2000 kako tvrdi „Veritas“ i Savo Štrbac.
6. Nije bilo politike neistraživanja zločina od strane hrvatskih vlasti.
7. **Stambeni zakoni** poslje Oluje nisu bili u koliziji sa međunarodnim humanitarnim pravom.
8. Hrvatsko vodstvo nije je udružilo radi počinjenja u zločinačkog poduhvata.

Prema tome, možemo reći da, iako su zločini počinjeni na hrvatskoj strani, SUD je utvrdio da HRVATSKO VODSTVO I HRVATSKA država nisu vodili zločinačku politiku usmjerenu protiv srpske manjine u Hrvatskoj.

VII. MARTIĆ

19. Usporedimo ove zaključke sa zaključcima Haškog tribunala u predmetu Milan Martić, koji je bio predsjednik tzv. Republike Srpske Krajine. U tom predmetu Sud je utvrdio da je srpska stana, za razliku od hrvatske, vodila zločinačku politiku. Na primjer:

445. Najkasnije od kolovoza 1991, politički cilj ujedinjenja srpskog područja u Hrvatskoj i BiH sa Srbijom u svrhu stvaranja jedinstvene teritorije sproveden je putem rasprostranjenih i sistematskih oružanih napada na pretežno hrvatska i druga nesrpska područja, kao i putem činjenja djela nasilja i zastrašivanja. Po mišljenju Pretresnog vijeća, ova kampanja nasilja i zastrašivanja, usmjerena protiv hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva, bila je posljedica stava koji je zauzelo rukovodstvo SAO Krajine, a potom i RSK, da suživot sa Hrvatima i drugim nesrpskim stanovništvom na, kako je to Milan Martić rekao, "našim srpski teritorijama SAO Krajine", nije moguć. Stoga je provođenje političkog cilja stvaranja jedinstvene srpskog teritorija u tim okolnostima nužno iziskivalo prisilno uklanjanje nesrpskog stanovništva s teritorija SAO Krajine i RSK. Pretresno vijeće, stoga, zaključuje van razumne sumnje da je zajednički cilj UZP bio uspostavljanje etnički srpskog teritorija putem raseljavanja hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva, kao što je navedeno u točkama 10 i 11 Optužnice.

446. Pretresno vijeće podsjeća na dokaze da su SVK i VJ u stvarnosti bile jedna te ista organizacija, samo što se nalazila na dvije zasebne lokacije. Pored toga, dokazi o uhićenju Milana Martića 1991. godine predstavljaju jasan primjer združene suradnje između političkih rukovodilaca u SAO Krajini, u RS u BiH i u Srbiji. Pretresnom veću su predloženi dokazi da je takva suradnja nastavljena do 1995. godine. Pretresno veće, stoga, konstatira da su u provođenju gore spomenutog zajedničkog kažnjivog cilja sudjelovali, pored ostalih, Blagoje Adžić, Milan Babić, Radmilo Bogdanović, Veljko Kadijević, Radovan Karadžić, Slobodan Milošević,

Ratko Mladić, Vojislav Šešelj, Franko Simatović zvani Frenki, Jovica Stanišić i kapetan Dragan Vasiljković.

VIII. Zaključak

20. Iz ovih presuda u predmetima Martić i Gotovina, možemo sa sigurnošću reći da je ICTY utvrdio povijesne činjenice koje više nitko ne može i ne smije osporavati, a one su slijedeće: srpskoj strani u ratu udružila se zločinački poduhvat u kojemu su bili uključeni srpsko vodstvo u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, od Miloševića, preko Karadžića, sve do Martića. Cilj tog zločinačkog poduhvata bio je stvaranje Velike Srbije, na etnički očišćenom (od nesrpskog stanovništva) okupiranom području. Dakle, na srpskoj strani postojala je ZLOČINAČKA POLITIKA.

21. Na hrvatskoj strani, počinjeni su zločini poput ubojstva, paljenja i pljačke. No, NIJE POSTOJALA ZLOČINAČKA POLITIKA. Hrvatski politički i vojni vrh nije imao ZLOČINAČKI PLAN ZA ISTJERIVANJE SRPSKOG STANOVNIŠTVA, NITI JE SRPSKO STANOVNIŠTVO PROTJERANO. HRVATSKO VODSTVO NIJE DOPUSTILO ZLOČINE, NITI JE IMALO POLITIKU NEISTRAŽIVANJE ZLOČINA.

22. Dakle, Haški sud JE POTVRDIO DA DOMOVINSKI RATI NIJE BIO GRAĐANSKI RAT. To nije bio rat u kojem su sve strane jednako krive. To je rat u kojem je srpska politika provodila zločinački rat etničkog čišćenja, dok je hrvatska strana provela obrambeni rat, u skladu s pravom na samoobranu iz Povelje UN-a, iako su pojedinačni zločini počinjeni i na hrvatskoj strani.

23. Zašto Vam ovo govorim? Zašto sam izabrao kao moju temu večeras, činjenicu da je ICTY ozakonio Domovinski rat u Hrvatskoj i ozakonio operaciju Oluja? Moj razlog nije trijumfalizam zbog još jedne hrvatske pobjede. Također, namerja mi nije poniziti one koji smatraju da su izgubili u ratu, mislim prvenstveno na pripadnike RSK i njihove obitelji. Nisam neosjetljiv na patnje žrtava na srpskoj strani.

Razlog mojeg izlaganja je taj što , u posljednjih nekoliko tjedana vidim da se ponovno pokušava krivotvoriti povijesnu istinu, čak i nakon Presude Žalbenog vijeća u predmetu Gotovina.

Vidimo primjerice slijedeće tvrdnje u zadnjih par tjedana:

- i. "Prema HHO-u, više od 800 Srba ubijeno, a ostali izvori tvrde između 1000-2000."
- ii. "Hrvatska policija puštala lopove da ulaze u [Srpska] sela i pljačkaju kuće."
- iii. AKO nisu generalni krivi, onda TKO JE kriv što su Srbi protjerani?
- iv. Tjekom i nakon Oluje protjerano je 200 tisuća srba iz Hrvatske

24. Kako sam vam već ranije objasnio, nije istina da su između 800 i 2000 srpskih civila ubijeni tijekom i nakon Oluje, nije istina da je policija puštala lopove da pljačkaju, nije istina da su Srbi protjerani. No, pokušava se revidirati istina koju je čak Međunarodni sud utvrdio. Moramo o tome voditi računa i obraniti istinu od takvih pokušaja, što neće biti lako. Vidimo iz reakcija u Srbiji na žalbeni presudu da je srpska zajednica i dalje indoktrinirana mitovima: mit da su oni kao narod žrtve, da je cijela međunarodna zajednica u uroti protiv Srba. Većina Srba i dalje vjeruje u mit da su sve strane podjednako krive za ratove 1990-tih. Na taj način relativiziraju vlastitu odgovornost za zločinačku politiku koju je rukovodstvo Srbije i njeni sateliti u Hrvatskoj i BiH provodili pokušavajući ostvariti Veliku Srbiju.

25. Neki će reći da sada nije vrijeme za insistiranje na tome da srpska strana prihvati istinu koja je utvrđena u Haagu, a to je da je njihovo vodstvo provelo zločinački rat, dok su sve ostale strane vodile legitimne obrambene ratove u kojima su počinjeni pojedinačni zločini.

Neki će reći da ne smijemo insistirati na katarzi prihvaćanja presuđenih činjenica u srpskom društvu, **nego moramo zanemariti prošlost, kako bi mogli što brže uspostaviti dobrosusjedske odnose i konačan mir u regiji.**

26. No, upravo zbog mira u regiji moramo insistirati da srpsko društvo prihvati svoju odgovornost za ratove u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Istinsko pomirenje mora biti utemeljeno na istini. Mir koji nije izgrađen na temeljima povijesne istine, nego na povijesnim lažima, na kraju će dovesti samo do daljnjeg sukobljavanja, trajne podjele, i stvaranje dodatnih razloga za osvetu zbog mitološke nepravde. Prisjetimo se da su ratovi u 1990-ima često bili utemeljeni na mitovima o povijesnim nepravdama koji počinju od davne 1389. godine na Kosovu Polju do Austrougarskog carstva i Prvog i Drugog svjetskoga rata.

27. Ne smijemo dopustiti da se ponovo dogodi da srpski nacionalizam stvori nove mitove koji mogu biti temelj za neki budući sukob. Moramo insistirati da se mir u ovoj regiji konačno utemelji na povijesnoj istini koju je utvrdio Međunarodni kazneni tribunal u Haagu. To je i svrha postojanja tog Suda. Bila bi ogromna šteta da Hrvatska propusti iskoristiti ostavštinu Haškog tribunala za izgradnju trajnog mira na ovim prostorima.

28. Nećemo imati istinski, dugotrajni mir među narodima u ovom djelu Europe sve dok se ne prihvati "Haška istina." I Hrvatsko društvo treba prihvatiti da su pojedinačni zločini počinjeni i sa hrvatske strane. Oni koji su počinili te zločine moraju odgovarati za svoja zlodjela, kako su i potpisnici „pisma 12 Generala“ napisali još prije 12 godina. Međutim, ti zločini ne mijenjaju karakter Hrvatskog Domovinskog rata, i to je sada potvrdio i Haški tribunal. **DOMOVINSKI RAT BIO JE PRAVEDAN, OBRAMBENI I OSLOBITELJSKI RAT NA KOJEG MOŽEMO, I MORAMO, BITI PONOSNI. SVIMA ONIMA KOJI SU DALI SVOJE ŽIVOTE U TOM PRAVEDNOM RATU, ILI SA POSLJEDICAMA TOG RATA ŽIVE I DANAS, DUŽNI SMO DIGNUTI NAŠ**

GLAS U OBRANI ONE ISTINE KOJU SU ONI OSTVARILI. A OD 16.11.2012 TO VIŠE NIJE SAMO HRVATSKA ISTINA, NEGO I HAŠKA.

Hvala Vam.